

Doorn (gem. Utrechtse Heuvelrug), Buurtweg 5, 8 en 8a

Een Bureauonderzoek

J. Holl
A.G. de Boer

CONCEPT

Colofon

ADC Rapport 1673

Doorn (gem. Utrechtse Heuvelrug), Buurtweg 5, 8 en 8a
Een Bureauonderzoek

Auteurs: J. Holl en A.G. de Boer

In opdracht van: Bureau De Lange

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, oktober 2008

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
drs. W. van Zijverden

ISBN 978-90-6836-663-1

ADC ArcheoProjecten
Tel 033-299 81 81
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	6
1.1 Algemeen	6
1.2 Doelstelling en vraagstelling	6
2 Methoden	6
3 Resultaten	6
3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik (LS01)	6
3.2 Beschrijving van de huidige situatie (LS02)	7
3.3 Beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03)	7
3.4 Beschrijving van bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens (LS04)	8
3.5 Gespecificeerde verwachting (LS05)	9
4 Conclusies	10
5 Aanbeveling	10
Literatuur	10
Lijst van afbeeldingen	11
Lijst van tabellen	11
Bijlage 1: Beschrijving van AMK-terreinen	20

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Utrecht
Gemeente:	Utrechtse Heuvelrug
Plaats:	Doorn
Toponiem:	Buurtweg 5, 8 en 8a
Kadastrale gegevens:	gem. Doorn, sectie B, nrs. 531, 532, 533, 537, 1219, 1318, 2650 en 2651
Kaartblad:	39BN1
Coördinaten:	153386 – 449202 / 153530 – 449113 / 153171 – 448576 / 153118 – 448622
Bevoegde overheid:	gemeente Utrechtse Heuvelrug
Deskundige namens de bevoegde overheid:	A.J. de Geest
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	31545
ADC-projectcode:	4109043
Periode van uitvoering:	oktober 2008
Beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten, afd. P&B, Amersfoort

CONCEPT

Samenvatting

In opdracht van Bureau De Lange heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Buurtweg 5, 8 en 8a in Doorn (gemeente Utrechtse Heuvelrug). In het plangebied zal een deel van de aanwezige gebouwen gesloopt worden en zal bestaande bebouwing uitgebreid worden. Het onderzoek was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

In het plangebied worden archeologische resten vanaf het Laat Paleolithicum verwacht. Volgens de bodemkaart is in het grootste deel van het plangebied een esdek aanwezig. Uit eerder booronderzoek in een deel van het plangebied blijkt dat dit esdek inderdaad aanwezig is. Onder dit dek geldt een hoge verwachting voor resten uit het Laat-Paleolithicum tot in de Vroege Middeleeuwen. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen voorkomen onder het esdek en in de top van de oorspronkelijke C-horizont. De vondstenlaag is opgenomen onderin het esdek; hier wordt ook wel van 'cultuurlaag' gesproken.

In het uiterste noorden van het plangebied komt volgens de bodemkaart dekzand voor aan het maaiveld. In dit deel van het plangebied komen eventuele archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum voor direct aan of onder het maaiveld. De vondstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden het maaiveld.

Naast archeologische waarden van voor de Middeleeuwen, kunnen in het esdek resten worden aangetroffen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.

ADC ArcheoProjecten adviseert om in de gebieden waar gebouwd gaat worden een inventariserend veldonderzoek uit te voeren door middel van het aanleggen van proefsleuven (IVO-P), teneinde gaafheid, omvang, datering en conservering van archeologische resten te onderzoeken.

Voor het gebied waar de verharding en gebouwen gesloopt gaan worden, adviseert ADC ArcheoProjecten om in het plangebied tijdens de sloopwerkzaamheden in een archeologische begeleiding te voorzien. De archeologische begeleiding dient hetzelfde doel als een inventariserend veldonderzoek door middel van het aanleggen van proefsleuven (IVO-P). Dit betekent dat indien bij de civiele werkzaamheden toch vondsten of archeologische sporen worden aangetroffen, deze worden geregistreerd en, in zover de werkzaamheden dat toelaten, worden gedocumenteerd.

De exacte invulling van de werkzaamheden dient te worden vastgelegd in een door de bevoegde overheid goed te keuren Programma van Eisen (PvE).

Het verdient verder de aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in de Monumentenwet 1988 en de Wet op de Archeologische Monumentenzorg.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

PERIODE	TIJD IN JAREN				
Nieuwe tijd C	1850	na Chr.	-	heden	na Chr.
Nieuwe tijd B	1650	na Chr.	-	1850	na Chr.
Nieuwe tijd A	1500	na Chr.	-	1650	na Chr.
Late-Middeleeuwen B	1250	na Chr.	-	1500	na Chr.
Late-Middeleeuwen A	1050	na Chr.	-	1250	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen D	900	na Chr.	-	1050	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen C	725	na Chr.	-	900	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen B	525	na Chr.	-	725	na Chr.
Vroege-Middeleeuwen A	450	na Chr.	-	525	na Chr.
Romeinse tijd	12	voor Chr.	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	voor Chr.	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	voor Chr.	-	800	voor Chr.
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	5300	voor Chr.	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (Midden Steentijd)	8800	voor Chr.	-	5300	voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd)	300.000	voor Chr.	-	8800	voor Chr.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van Bureau De Lange heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Buurtweg 5, 8 en 8a in Doorn (gemeente Utrechtse Heuvelrug). In het plangebied zal een deel van de aanwezige gebouwen gesloopt worden en zal bestaande bebouwing uitgebreid worden. Het onderzoek was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Het bureauonderzoek is uitgevoerd op 13 en 14 oktober 2008 door: J. Holl (junior archeoloog), A.G. de Boer (senior prospector) en W. van Zijverden (senior prospector).

1.2 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het omschreven gebied.

De volgende onderzoeksvragen zijn opgesteld voor het plangebied

- Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn:

- In welke mate worden deze waarden verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?
- Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

Indien de archeologische waarden niet kunnen worden behouden:

- Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun omvang, ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om te komen tot een selectiebesluit?

2 Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1, in het bijzonder de specificaties LS01, LS02, LS03, LS04 en LS05. Het bureauonderzoek wordt gerapporteerd conform LS06. In aanvulling op de geldende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie wordt het onderzoek uitgevoerd conform de richtlijnen van de Provincie Utrecht.

Het onderzoek bestaat uit zes onderdelen (specificaties LS01 t/m LS06). In de eerste vier onderdelen zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- afbakening plangebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik
- beschrijving van de huidige situatie
- beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen
- beschrijving van bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens

Op grond van deze onderdelen wordt een gespecificeerde verwachting van het gebied opgesteld (specificatie LS05). Hierin wordt verwoord of, en zo ja, welke archeologische waarden worden verwacht. Indien deze worden verwacht worden de (veronderstelde) eigenschappen van de waarden zo gedetailleerd mogelijk aangegeven.

3 Resultaten

3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik (LS01)

Het plangebied ligt aan de Buurtweg 5, 8 en 8a en heeft een oppervlakte van ca. 8,5 ha. Het wordt aan de noordkant begrensd door de Postweg, aan de zuidoostkant door de Geersteeg en aan de overige zijden door weiland en bos. Het wordt doorsneden door de Buurtweg. Zie voor de locatie afb. 1 en 2.

Er zijn weinig archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar van het plangebied. Om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting in het plangebied zijn daarom gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarbij een straal van circa 500 meter is aangehouden. Dit is het onderzoeksgebied (zie afb. 8).

In het plangebied is ten noorden van de Buurtweg de sloop van alle bebouwing met uitzondering van het woonhuis en een deel van de schuur. De oppervlakte van de te slopen bebouwing is ca 1250 m². Ook de bestaande verharding zal hier gesloopt worden. De oppervlakte van dit gebied is ca 5600 m². Ten zuiden van de Buurtweg is een verbouwing en vergroting van de bestaande woning en de schuur gepland. De oppervlakte van de woning zal ca 100 m² worden en de oppervlakte van de schuur 210 m². Ten westen van de huidige bebouwing zal een woning en bijgebouw gebouwd worden. De totale oppervlakte hiervan is ca. 140 m². Op dit moment is nog niet bekend hoe diep de bodem verstoord zal worden.

De consequentie van de voorgenomen ingreep is dat eventuele waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast. Ook is de ingreep mogelijk van invloed op het grondwaterpeil.

3.2 Beschrijving van de huidige situatie (LS02)

Het plangebied is momenteel grotendeels in gebruik als grasland. Ter plaatse van de te slopen bebouwing ten noorden van de Buurtweg en ter plaatse van de huidige bebouwing ten zuiden van de Buurtweg, is het plangebied bestraat. De huidige bebouwing heeft een fundering op 60 à 80 cm –mv en op één plek is een put geslagen tot 1 m –mv. Voor het plangebied is geen milieukundig onderzoek gedaan. Ook zijn geen KLIC-gegevens bekend. De grondwaterstand varieert tussen ondieper dan 40 cm –mv en dieper dan 160 cm –mv (zie paragraaf 3.4).

3.3 Beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03)

De historische situatie is op verschillende historische kaarten als volgt:

Bron	Historische situatie
Historische kaart uit 1669 ¹	Ten zuiden van de Buurtweg onbebouwd, ten noorden van de Buurtweg stond een woonhuis op de plek van het huidige woonhuis, met ten noorden en westen hiervan vijf bijgebouwen.
Kadastrale minuut uit 1832 ²	Ten zuiden van de Buurtweg bouwland (eigenaar Willen van Vulpen, bouwman), ten noorden van de Buurtweg stond het huidige woonhuis en de schuur er al, ten noorden en oosten van de schuur en ten zuiden en noorden van het woonhuis stonden vier bijgebouwen. Om het erf van het woonhuis lag een bos met ten westen hiervan een boomgaard. Ten noorden hiervan lag bouwland. De eigenaar van alle percelen in het plangebied ten noorden van de Buurtweg was A.C.W. Munter, rentenier.
Historische kaart uit 1836, 1837 of 1846 ³	Ten zuiden van de Buurtweg onbebouwd, ten noorden staan enkele gebouwen.
Bonnekaart uit 1870 en 1903 ⁴	Ten zuiden van de Buurtweg onbebouwd, ten noorden zijn het huidige woonhuis en de schuur reeds aanwezig. Ten noorden en zuiden hiervan staan twee bijgebouwen.
Bonnekaart uit 1912 en 1926 ⁵	Zie boven, ten noorden van de Buurtweg is het bijgebouw ten noorden van de schuur niet meer aanwezig.
Bonnekaart uit 1932 ⁶	Zie boven, ten noorden van de Buurtweg is het gebouw ten zuiden van het woonhuis niet meer aanwezig.

Vanaf de achtste eeuw is men begonnen vanuit de dorpen de zuidflank van de Utrechtse Heuvelrug blokvormig te ontginnen. In de omgeving van het plangebied ontstonden vroegmiddeleeuwse bouwlanden, de engen. Deze werden omsloten door waaivormige wegen. De Buurtweg is een voorbeeld van zo'n engweg.⁷

Voor zover uit de historische kaarten valt af te leiden, is het plangebied ten zuiden van de Buurtweg in ieder geval tot 1932 onbebouwd gebleven. In 1641 stond ten noorden van de Buurtweg een boerderij, de Teunis Pelgroms hofstede. Het is onduidelijk of dit dezelfde boerderij is die nu in het plangebied staat.⁸ In

¹ Van Diepenem 1669

² <http://www.watwaswaar.nl>, <http://www.hisgis.nl/utrecht>

³ Wolters Noordhoff Atlasproducties 1990.

⁴ Bureau Militaire verkenningen 1870 en 1903.

⁵ Bureau Militaire verkenningen 1912 en 1926.

⁶ Bureau Militaire verkenningen 1932.

⁷ Blijdenstijn 2005.

⁸ <http://www.hisgis.nl/utrecht>

1832 stond er een boerderij, een schuur en nog vier bijgebouwen ten noorden van de Buurtweg. Aan het eind van de 19^e eeuw en het begin van de 20^e eeuw zijn de bijgebouwen gesloopt. Behalve de woning en de schuur ten westen hiervan zijn alle bijgebouwen die nu ten noorden van de Buurtweg staan na 1932 gebouwd, evenals de gebouwen ten zuiden van de Buurtweg.

3.4 Beschrijving van bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens (LS04)

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Type informatie	Informatie
Geomorfologie ⁹	Grotendeels gordeldekzandwelingen, al dan niet met oud bouwlanddek (3L6), in het uiterste noorden
Bodemkunde ¹⁰	smelwaterwaaier (sandr), bedekt met dekzand (5G2). Ten noorden van de Buurtweg hoge zwarte enkeerdgronden, leemarm en zwak lemig fijn zand: zEZ21-VI, in het uiterste noorden holtpodzolgronden, leemarm en zwak lemig fijn zand: Y21-VII; ten zuiden hoge enkeerdgronden/gooreerdgronden, leemarm en zwak lemig fijn zand: zEZ/pZn21-V.
Geologie ¹¹	Grotendeels dekzand (Formatie van Bostel, Laagpakket van Wierden); in de noordelijke punt dekzand (Formatie van Bostel, Laagpakket van Wierden) dunner dan 2 m op glaciofluviale afzettingen, grof zand en grind (Formatie van Drente, Laagpakket van Schaarsbergen).

De regio rond het plangebied is gevormd in het Weichselien, de laatste ijstijd die ongeveer 10.000 jaar geleden eindigde. In de laatste fase van deze ijstijd was Nederland door de lage temperaturen nauwelijks begroeid en had de wind vrij spel. Zo kon dekzand worden afgezet, dat tot de Formatie van Bostel, Laagpakket van Wierden, wordt gerekend.¹²

In het plangebied zijn gordeldekzandwelingen aanwezig. Dit is de benaming voor dekzanden die als gordels rond de stuwwallen liggen. Deze stuwwallen zijn ontstaan doordat tijdens de voorlaatste ijstijd (370.000 tot 130.000 jaar geleden) Nederland deels bedekt is geraakt met landijs. Het landijs stuwde hierbij bodemmateriaal voor zich uit, waardoor heuvels gevormd werden. In het uiterste noorden bevindt zich een ijssmeltwaterwaaier bedekt met dekzand. Deze is ontstaan doordat smeltwater van het landijs via de laagten in stuwwallen naar het niet door landijs bedekte gebied stroomde (Formatie van Drente, Laagpakket van Schaarsbergen).¹³

Ten noorden van de Buurtweg is een krans-esdek aanwezig. Dit is ontstaan doordat de arme zandgronden ten behoeve van de landbouw bemest werden met potstalmest, waarin zand aanwezig was. Dit zand werd met strooisel, afkomstig van heideplaggen, grasplaggen of bosstrooisel in de stal gebracht. Door de langdurige bemesting vond een geleidelijke ophoging plaats van minstens 50 cm. De zwarte enkeerdgronden zijn vooral ontstaan door het gebruik van heideplaggen in de potstal. Hoge zwarte enkeerdgronden zijn zwarte enkeerdgronden, waarvan de gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) dieper is dan 120 cm. Onder de zwarte bovengrond bevindt zich vaak een humuspodzol, plaatselijk komen moderpodzolen voor. In het uiterste noorden komen holtpodzolgronden voor. Dit zijn moderpodzolgronden met een humushoudende bovengrond, die dunner is dan 30 cm. Ten zuiden van de Buurtweg komen afwisselend hoge zwarte enkeerdgronden en gooreerdgronden voor. Dit hangt samen met een variatie in dikte van de opgebrachte, humeuze bovengrond. Bij hoge zwarte enkeerdgronden is dit dek dikker dan 50 cm en bij gooreerdgronden dunner dan 50 cm.¹⁴

In het plangebied geldt een grondwatertrap van V, VI en VII. In de delen met grondwatertrap V ligt de GHG (gemiddeld hoogste grondwaterstand) ondieper dan 40 cm -mv en de GLG dieper dan 120 cm -mv, in de delen met grondwatertrap VI ligt de GHG tussen 40 en 80 cm -mv en de GLG dieper dan 120 cm -mv en in de delen met grondwatertrap VII ligt de GHG dieper dan 80 cm -mv en de GLG dieper dan 160 cm -mv.

Op AHN-beelden is te zien dat het maaiveld in het deel van het plangebied ten noorden van de Buurtweg enkele decimeters lager ligt dan in de percelen ten oosten en westen hiervan. Waarschijnlijk is dit deel van het plangebied in het verleden enkele decimeters afgegraven. Uit luchtfoto-onderzoek is geen aanvullende informatie naar voren gekomen.

In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden vastgesteld:

Bron	Omschrijving
------	--------------

⁹ Stichting voor Bodemkartering 1986.

¹⁰ Stichting voor Bodemkartering 1981.

¹¹ Rijks Geologische Dienst 1982, De Mulder *et al.* 2003

¹² Berendsen 2005.

¹³ Ten Cate & Maarleveld 1977.

¹⁴ Stichting voor Bodemkartering 1973.

Bron	Omschrijving
IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarden)	grotendeels hoge indicatieve archeologische waarde, in het uiterste noorden middelhoge indicatieve archeologische waarde
Cultuurhistorische Waardenkaart Utrecht	grotendeels gebied met archeologisch hoge verwachtingswaarde, in het uiterste noorden geen archeologische verwachting gegeven.
AMK (Archeologische Monumenten Kaart) waarnemingen ARCHISII	AMK-terreinen 3700 en 4756
vondstmeldingen ARCHISII	5947, 6528, 10416 en 43331
onderzoeksmeldingen ARCHISII	geen
Dhr. van het Loo (amateurarcheoloog)	10026, 14853 en 25550
	geen aanvullende informatie

Op de IKAW geldt voor het gedeelte dat is afgedekt door een opgebracht humeus dek een hoge indicatieve archeologische waarde. Voor het uiterste noorden, waar het dekzand aan het maaiveld ligt, geldt een middelhoge indicatieve archeologische waarde.

In het onderzoeksgebied zijn twee AMK-monumenten aanwezig. Een AMK-terrein van zeer hoge archeologische waarde bevindt zich 400 m ten oosten van het plangebied. Hier is een dik esdek aanwezig met hieronder nederzettingen uit de periode tussen de IJzertijd en de Vroege Middeleeuwen en mogelijk Romeinse resten.¹⁵ Een AMK-terrein van archeologische waarde bevindt zich 470 m ten noorden van het plangebied. Het betreft hier een mogelijke grafheuvel. Uit booronderzoek blijkt dat de heuvel antropogeen is.¹⁶ De AMK-terreinen zijn beschreven in bijlage 1. Tijdens veldkarteringen 200 m ten noordwesten en 250 m ten oosten van het plangebied zijn laatmiddeleeuwse aardewerkfragmenten gevonden.¹⁷ Op een omgeploegde akker 300 m ten zuidoosten van het plangebied is een waarschijnlijk 19^e-eeuwse slijpsteen gevonden.¹⁸ Tijdens een veldkartering 500 m ten oosten van het plangebied is ongedateerd aardewerk en vuursteen aangetroffen, evenals aardewerk uit de Nieuwe Tijd.¹⁹

Het deel van het plangebied ten noorden van de Buurtweg ligt binnen een onderzoeksgebied van een eerder booronderzoek. Hiervan zijn geen resultaten bekend in Archis.²⁰ In het deel van het plangebied ten zuiden van de Buurtweg is booronderzoek uitgevoerd, waarbij een esdek is aangetroffen op dekzand. Er zijn geen aanwijzingen voor vindplaatsen gevonden. Het valt echter niet uit te sluiten dat er vondstarme nederzettingen of zeer lokale archeologische resten aanwezig zijn. Aangezien het plangebied ten tijde van dit onderzoek slechts beperkt verstoord zou worden, is echter geen vervolgonderzoek aanbevolen.²¹ Bij booronderzoek 250 m ten zuidwesten van het plangebied zijn geen aanwijzingen voor archeologische waarden aangetroffen.²²

Op 14 oktober 2008 is contact opgenomen met dhr. van het Loo, een amateurarcheoloog. Dit heeft geen aanvullende informatie opgeleverd.

3.5 Gespecificeerde verwachting (LS05)

In het plangebied worden op basis van de geologische gegevens archeologische resten vanaf het Laat Paleolithicum verwacht. Volgens de bodemkaart is in het grootste deel van het plangebied een esdek aanwezig. Uit eerder booronderzoek in een deel van het plangebied blijkt dat dit esdek inderdaad aanwezig is. Uit AHN-beelden blijkt dat het esdek in het noorden van het plangebied enkele decimeters afgegraven is. Onder dit dek geldt een hoge verwachting voor resten uit het Laat-Paleolithicum tot in de Vroege Middeleeuwen. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen voorkomen onder het esdek en in de top van de oorspronkelijke bodem. De vondstenlaag is opgenomen onderin het esdek; hier wordt ook wel van 'cultuurlaag' gesproken: een doorwerkte oude bodem tussen het esdek en de ongeroerde ondergrond met kleine fragmenten aardewerk, natuursteen, vuursteen en houtskool.²³ Archeologische sporen zullen zich bevinden tot ongeveer 25 cm in de top van de C-horizont. Organische resten en bot zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Vuursteen en natuursteen zal goed geconserveerd zijn.

In het uiterste noorden van het plangebied komt volgens de bodemkaart dekzand voor aan het maaiveld. In dit deel van het plangebied komen eventuele archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum voor direct aan of onder het maaiveld. De vondstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden het maaiveld. Archeologische sporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) worden binnen 50 cm beneden het maaiveld verwacht.²⁴ De archeologische resten bestaan hoofdzakelijk uit aardewerk- of

¹⁵ AMK-terrein 4756

¹⁶ AMK-terrein 3700

¹⁷ Archis waarnemingsnrs. 5947 en 10416.

¹⁸ Archis waarnemingsnr. 43331.

¹⁹ Archis waarnemingsnr. 6528.

²⁰ Archis onderzoeksmeldingsnr. 10026, Visscher *et al.* 1996.

²¹ Archis onderzoeksmeldingsnr. 14853, Warning 2005, Schamp 2007.

²² Archis onderzoeksmeldingsnr. 25550,

²³ Groenewoudt 1994.

²⁴ Groenewoudt 1994.

vuursteenstroomingen. Organische resten en bot zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd.²⁵ Naast archeologische waarden van voor de Middeleeuwen, kunnen in het esdek resten worden aangetroffen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.

4 Conclusies

Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig en, zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard, datering en waardstelling hiervan?

In het plangebied is een esdek aanwezig. Onder dit dek geldt een hoge verwachting voor resten vanaf het Laat-Paleolithicum tot in de Vroege Middeleeuwen. In het esdek kunnen resten worden aangetroffen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. In het uiterste noorden van het plangebied is geen esdek aanwezig en hier kunnen resten uit het Laat-Paleolithicum tot in de Nieuwe Tijd voorkomen aan of direct onder het maaiveld.

In welke mate worden deze waarden verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?

Op dit moment is nog niet bekend hoe diep de bodem verstoord gaat worden. Aangezien prehistorische resten in het zuiden van het plangebied al vanaf minder dan 50 cm –mv kunnen voorkomen en in het noorden vanaf 50 cm –mv, is de kans groot dat eventuele archeologische waarden verstoord zullen worden.

Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

Op dit moment kunnen nog geen uitspraken gedaan worden over de precieze ligging van archeologische resten. Het is daarom in dit stadium niet mogelijk door planaanpassing de verstoring te beperken.

Indien de eventuele archeologische waarden niet kunnen worden behouden: Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun omvang, ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om te komen tot een selectiebesluit?

Het advies is om in het zuiden van het plangebied een proefsleuvenonderzoek uit te voeren op de locatie waar gebouwd gaat worden. In het gebied ten noorden van de Buurtweg is een begeleiding nodig van de sloopwerkzaamheden.

5 Aanbeveling

ADC ArcheoProjecten adviseert om in de gebieden waar gebouwd gaat worden een inventariserend veldonderzoek uit te voeren door middel van het aanleggen van proefsleuven (IVO-P), teneinde gaafheid, omvang, datering en conservering van archeologische resten te onderzoeken.

Voor het gebied waar de verharding en gebouwen gesloopt gaan worden, adviseert ADC ArcheoProjecten om in het plangebied tijdens de sloopwerkzaamheden in een archeologische begeleiding te voorzien. De archeologische begeleiding dient hetzelfde doel als een inventariserend veldonderzoek door middel van het aanleggen van proefsleuven (IVO-P). Dit betekent dat indien bij de civiele werkzaamheden toch vondsten of archeologische sporen worden aangetroffen, deze worden geregistreerd en, in zover de werkzaamheden dat toelaten, worden gedocumenteerd.

De exacte invulling van de werkzaamheden dient te worden vastgelegd in een door de bevoegde overheid goed te keuren Programma van Eisen (PvE).

Het verdient verder de aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in de Monumentenwet 1988 en de Wet op de Archeologische Monumentenzorg.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2005: *Landschappelijk Nederland*, Assen (Fysische Geografie van Nederland. 3e druk).
Blijdenstijn, R., 2005: *Tastbare Tijd; Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*. Amsterdam.
Bureau Militaire Verkenningen, verschillende jaargangen (1870, 1903, 1912, 1926 en 1932): Doorn, blad 466, 1:25.000.

²⁵ Kars & Smit 2003.

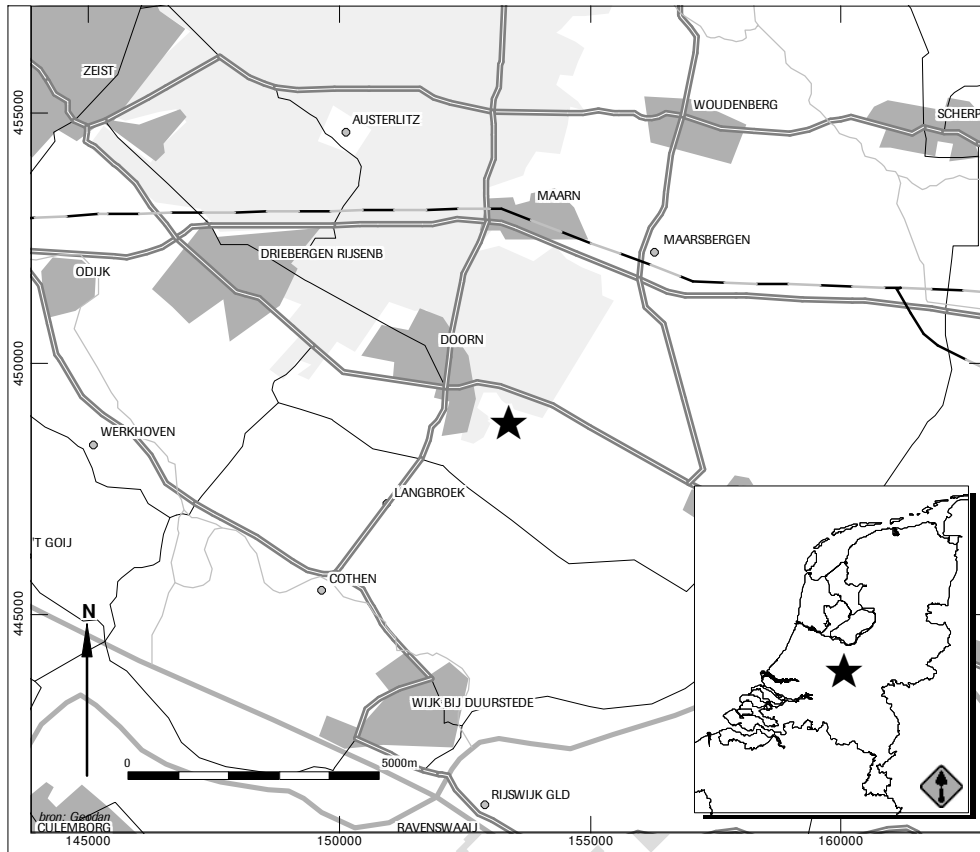
- Cate, J.A.M. ten & G.C. Maarleveld, 1977: *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000; Toelichting op de legenda*. Wageningen/Haarlem.
- Diepenem, F. van, 1669: *Tuylentiend (gerecht van Doorn)*. Utrecht.
- Groenewoudt, B.J., 1994: *Prospectie, waardering en selectie van archeologische vindplaatsen: een beleidsgerichte verkenning van middelen en mogelijkheden*. Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten, 17).
- Kars, H. & A. Smit (red.), 2003: *Handleiding Fysiek Behoud Archeologisch Erfgoed. Degradatiemechanismen in sporen en materialen. Monitoring van de conditie van het bodemarchief*. Amsterdam (Geoarchaeological and Bioarchaeological Studies, 1).
- Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff & Th. E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.
- Rijks Geologische Dienst, 1982: *Geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 39 West Tiel*.
- Schamp, C.R.C., 2007: Doorn, Buurtweg 8. In: D. Kok, R. Kok & F. Vogelzang (red), *Archeologische Kroniek Provincie Utrecht 2004-2005*. Utrecht, 267-268.
- Stichting voor Bodemkartering, 1973: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Toelichting bij de kaartbladen 39 West Rhenen en 39 Oost Rhenen*. Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering, 1981: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 39 West Rhenen*.
- Stichting voor Bodemkartering, 1986: *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 39 West en Oost Tiel*.
- Visscher, H.C.J., Th. Spek, E. Graafstal, S. Wentink, Chr. de Bont & G.H.P. Dirx, 1996: *Engen in bodembeschermingsgebieden in de provincie Utrecht; inventarisatie, bedreiging en bescherming van oude landbouwgronden met archeologische waarde*. Amsterdam (RAAP-Rapport 117).
- Warning, S., 2005: *Plangebied Buurtweg 8, gemeente Doorn; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek*. Amsterdam (RAAP-Notitie 1412).
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990: *Grote Historische Atlas van Nederland, deel 3 Oost-Nederland 1830-1855*. Groningen.

Lijst van afbeeldingen

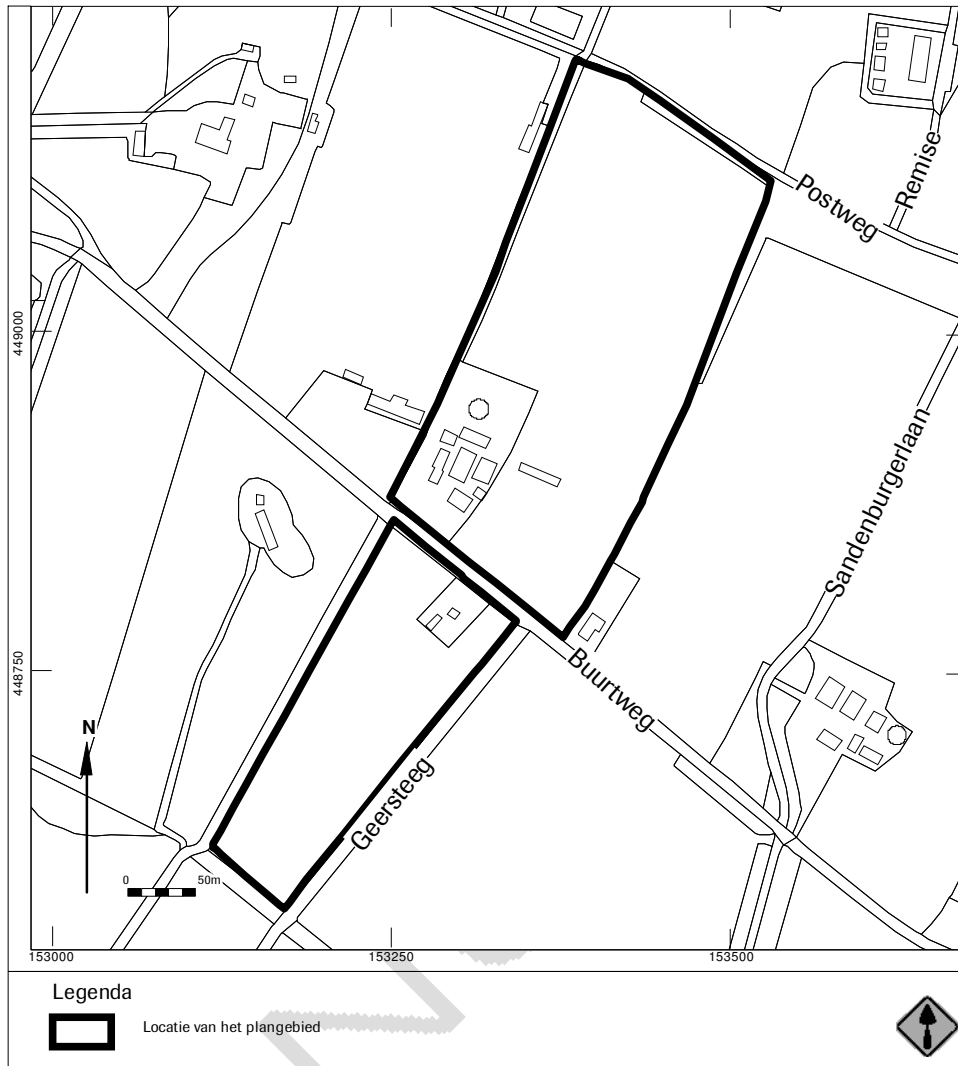
- Afb. 1 Locatie van het plangebied
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
Afb. 3 Weergave van de bouw- en sloopplannen
Afb. 4 Het plangebied op de bonnekaart uit 1870
Afb. 5 Het plangebied op de geomorfologische kaart
Afb. 6 Het plangebied op de bodemkaart
Afb. 7 Het plangebied op AHN-beelden
Afb. 8 Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen

Lijst van tabellen

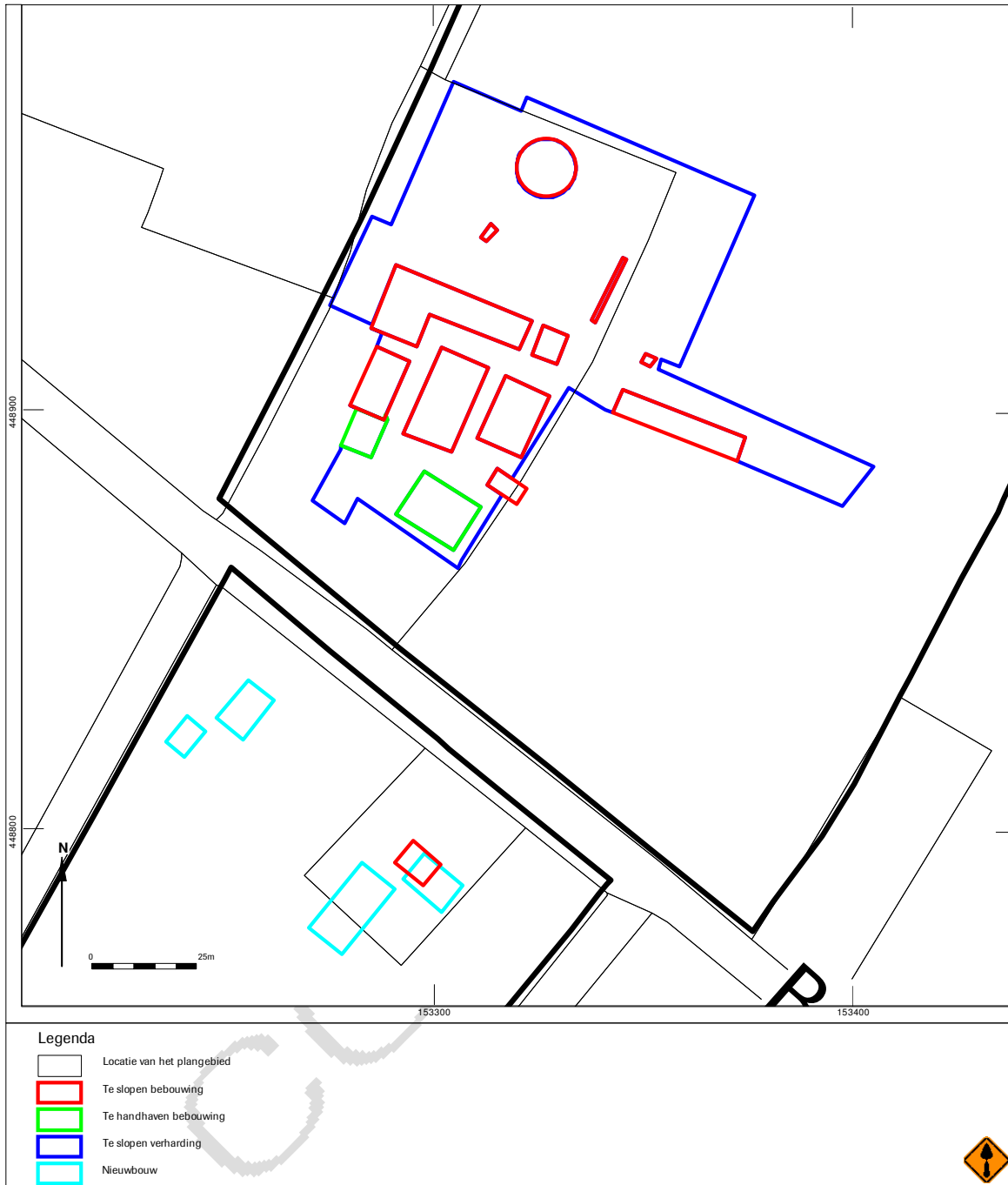
- Tabel 1. Tijdsduur van de verschillende (pre)historische perioden.

Afb. 1 Locatie van het plangebied

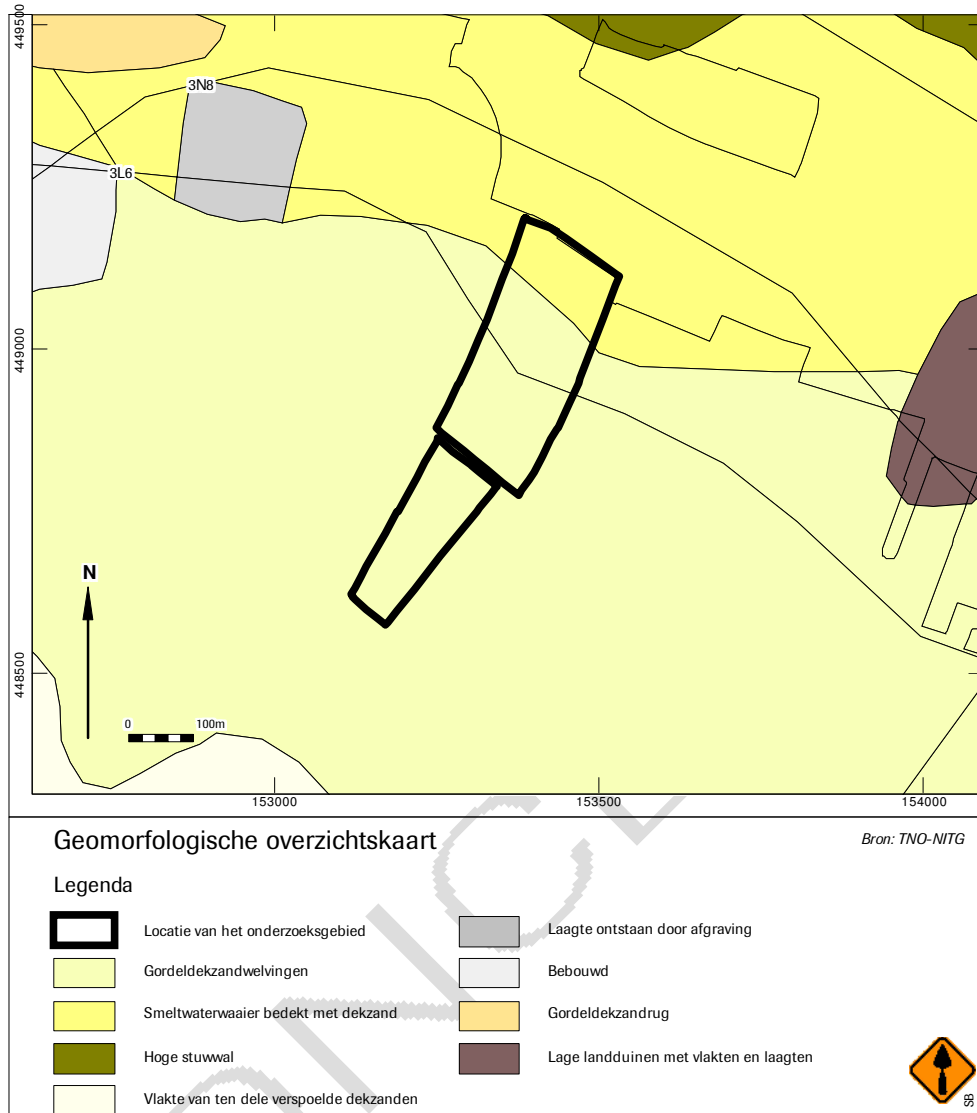
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied

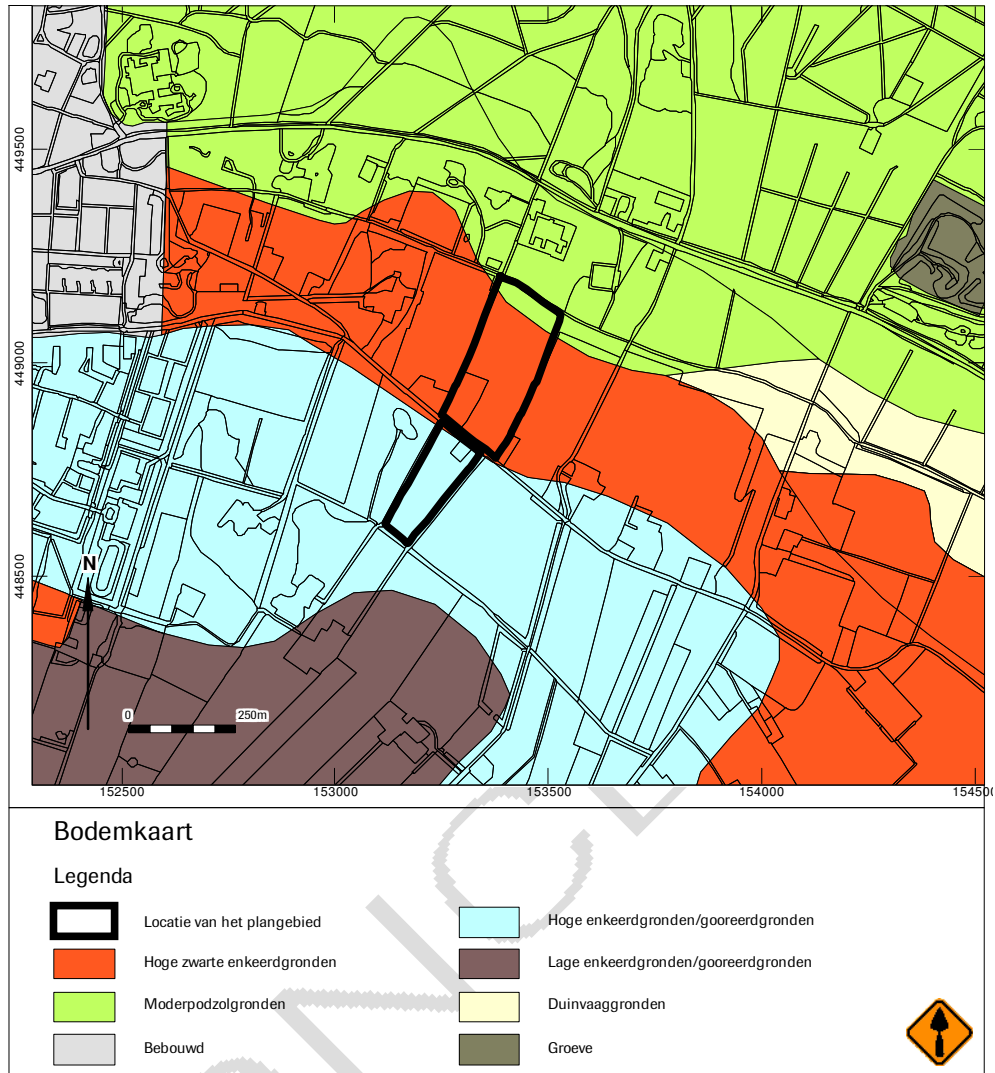
Afb. 3 Weergave van de bouw- en sloopplannen

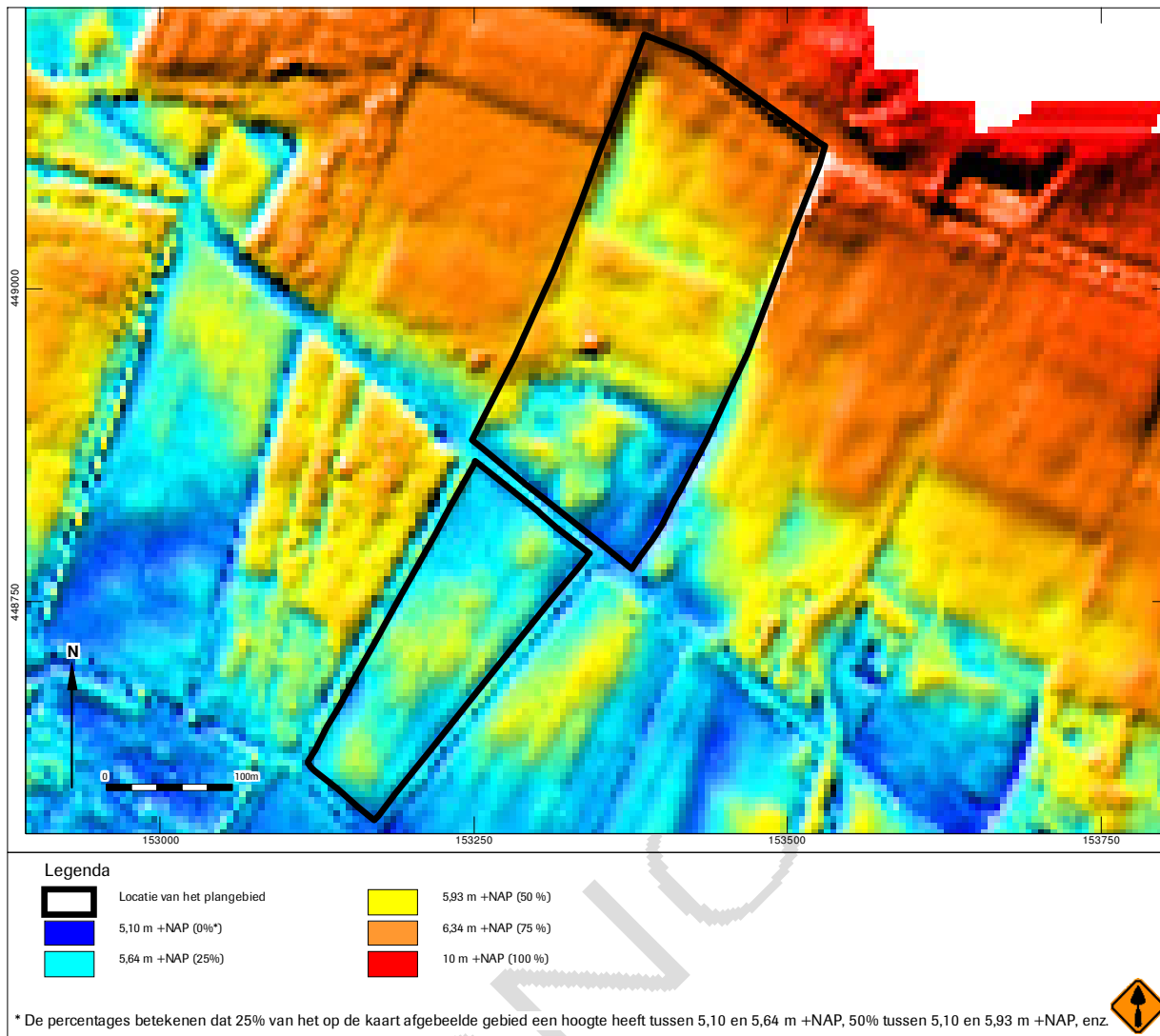
Afb. 4 Het plangebied op de bonnekaart uit 1870

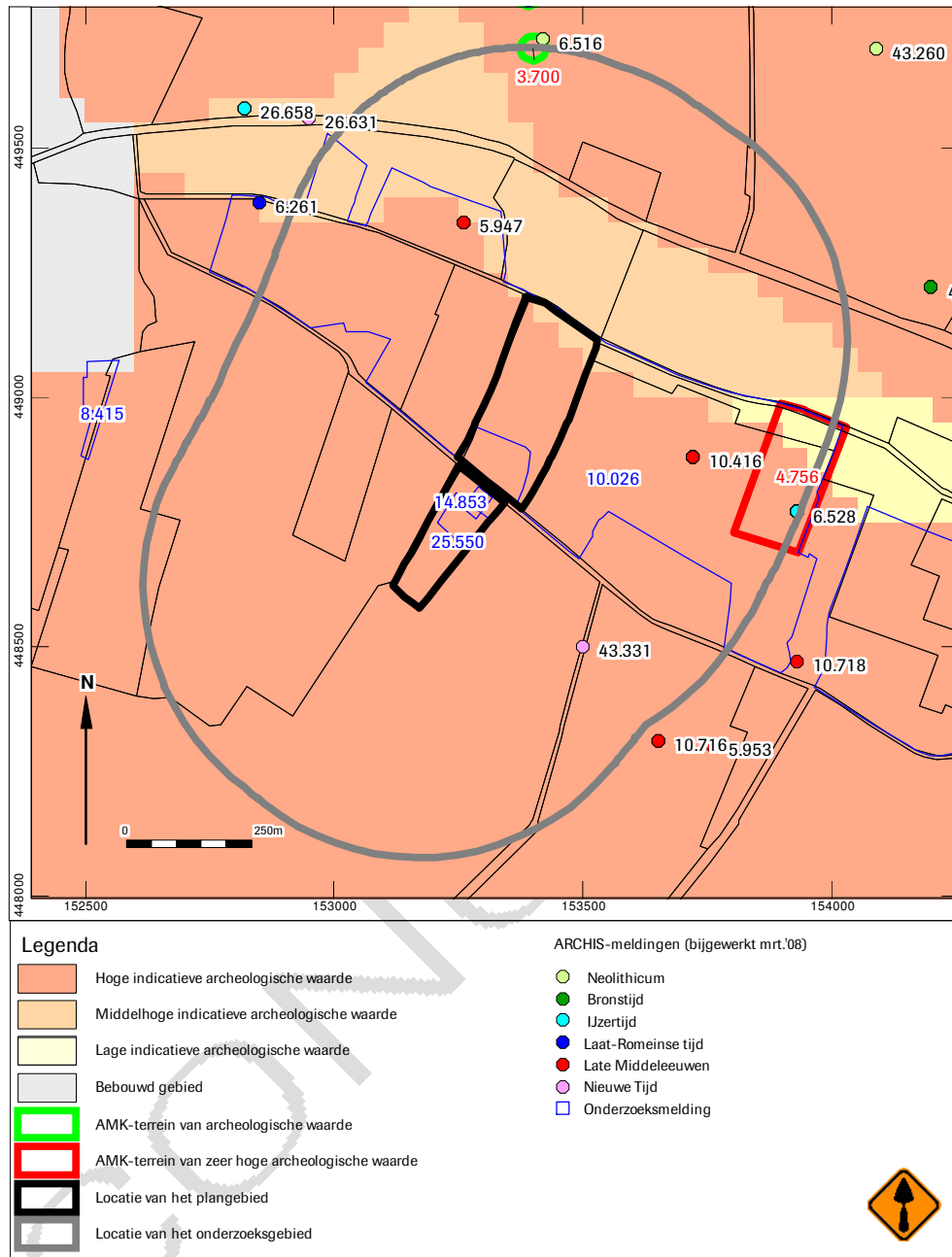
Afb. 5 Het plangebied op de geomorfologische kaart

Afb. 6 Het plangebied op de bodemkaart

Afb. 7 Het plangebied op AHN-beelden

Afb. 8 Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen

Bijlage 1 Beschrijving van AMK-terreinen

monumentnummer	waarde	gemeente	plaats	toponiem	kaartblad	R-D coördinaten	aard terrein	datering	omschrijving	bron
3700	Terrein van archeologische waarde	Utrechtse Heuvelrug	Doorn	De Kaap	39B	153.395/449.700	bos	onbekend	Diameter 9-19, hoogte 1-1,2 meter. Deze heuvel behoort tot een groep van vier. Deze zijn geregistreerd als 39B-A31, -A33 en -A34. 1982: Boring ROB, geen eenduidige conclusie. CAA 39BN-124. Uit het ROB-onderzoek uit 1982 kan geconcludeerd worden dat de heuvel antropogeen is. Derhalve is deze opgewaardeerd tot terrein van archeologische waarde.	Archis 2
4756	Terrein van zeer hoge archeologische waarde	Utrechtse Heuvelrug	Doorn	Postweg/Buntlaan	39B	153.920/448.850	bos/weiland	IJzertijd-Late Middeleeuwen	Volgens bodemkundig onderzoek is het bodemprofiel intact en ligt er een redelijk dik plaggendek (2). Het is niet zeker of er ook resten uit de Romeinse tijd aanwezig zijn. 1978: Veldkartering ROB, Kromme Rijnproject 142-15A, -15B en -15C. 1995: Boringen, STIBOKA, Zie RAAP 117, gebied 7B1. Dit terrein moet nader onderzocht worden (boringen met megaboer).	Archis 2